

Avaliku teabe seaduse muutmise seadus

§ 1. Avaliku teabe seaduse muutmine

Avaliku teabe seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 3¹ lõiget 2 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:
„Teabevaldaja avaldab ainuõigusliku kokkuleppe oma veebilehel hiljemalt kaks kuud enne selle jõustumist.“;
- 2) paragrahvi 3¹ lõike 4 esimest lauset täiendatakse pärast tekstiosa „(edaspidi *avatud vorming*)“ tekstiosaga „koos andmekirjeldusega, mis kirjeldab andmestikke ja neis sisalduvaid andmeid ning sisaldab üksikasjalikke nõudeid selle kohta, kuidas tagada andmehaldustarkvara koostalitlusvõime“;
- 3) paragrahvi 3¹ lõikest 8 jäetakse välja tekstiosa „ei anta sellist teavet üldiseks kasutamiseks või antakse üldiseks kasutamiseks üksnes selline osa teabest, mille üldiseks kasutamiseks andmine ei kahjusta oluliselt isiku eraelu puutumatust, või“;
- 4) paragrahvi 3¹ lõige 8¹ tunnistatakse kehtetuks;
- 5) paragrahvi 3¹ täiendatakse lõigetega 8² ja 8³ järgmises sõnastuses:
„(8²) Teave, mida kogutakse või koostatakse teadustöö käigus ning mida kasutatakse teadusprotsessis tõendusmaterjalina või peetakse teadusringkondades üldiselt vajalikuks, et tõestada teadustöö käigus tehtud avastusi ja teadustöö tulemusi (edaspidi *teadusandmed*), antakse taaskasutamisse, kui nende loomist on rahastatud riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku eelarve vahenditest ning teadlased, teadustööga tegelevad isikud või teadustööd rahastavad isikud on need digitaalselt institutsionaalse või valdkondliku teadusandmete hoidla kaudu juba avalikult kättesaadavaks teinud. Teaduslikud publikatsioonid ei ole käsitatavad teadusandmetena.

(8³) Avaandmed, mida ajakohastatakse sageli või reaalajas eelkõige seetõttu, et nad muutuvad pidevalt või aeguvad kiiresti (edaspidi *dünaamilised andmed*), tehakse taaskasutamiseks kättesaadavaks rakendusliidese kaudu ning asjakohasel juhul hulgiallaaditavate andmetena kohe pärast kogumist või manuaalse ajakohastamise korral pärast andmete muutmist. Kui dünaamiliste andmete taaskasutamiseks kättesaadavaks tegemine kohe pärast nende kogumist käiks teabevaldajale rahaliselt ja tehniliselt ebaproportsionaalselt üle jõu, tuleb andmed kättesaadavaks teha vähima võimaliku aja jooksul ning tehniliste piirangutega, mis ei kahjusta põhjendamatult nende andmete majandusliku ja sotsiaalse potentsiaali kasutamist.“;

6) paragrahvi 3¹ lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Avaandmed antakse taaskasutamisse üldjuhul tingimusteta. Kui tingimuste seadmine taaskasutamisse andmisel on vajalik avalikes huvides, peavad vastavad tingimused olema objektiivsed, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad. Taaskasutamise tingimused peavad olema kättesaadavad masinloetaval kujul ja avatud vormingus. Taaskasutamise tingimused avalikustab käesoleva seaduse § 32¹ lõikes 2 nimetatud asutus Eesti teabevärvavas.“;

7) seadust täiendatakse §-ga 4¹ järgmises sõnastuses:

„§ 4¹. Väärtuslikud andmestikud

(1) Avaandmed, mille taaskasutamist seostatakse ühiskonnale, keskkonnale ja majandusele oluliste hüvedega eelkõige nende sobivuse tõttu lisaväärtusteenuste ja -rakenduste ning uute kõrge kvaliteediga ja inimväärsede töökohtade loomiseks ning sellistest teenustest ja rakendustest kasu saavate inimeste arvu tõttu (edaspidi *väärtuslikud andmestikud*), teeb teabevaldaja taaskasutamiseks kättesaadavaks tasuta, masinloetavas vormingus selleks sobiva rakendusliidese kaudu ja asjakohasel juhul hulgi allalaaditavate andmestikena.

(2) Väärtuslike andmestike temaatilised kategooriad on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024, avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56—83), artikli 13 lõike 1 või 2 alusel direktiivi I lisas. Väärtuslike andmestike nimekiri ning avaldamise ja taaskasutamise tingimused ja kord sätestatakse direktiivi artikli 14 lõike 1 alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruses.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule käsitatakse väärtuslike andmestikena keeleandmestikke.

(4) Valdkonna eest vastutav minister võib oma määrusega kehtestada keeleandmestike nimekirja, avaldamise ja taaskasutamise tingimused ning korra.

(5) Väärtuslike andmestikke ei pea taaskasutamiseks tasuta kättesaadavaks tegema raamatukogu, muuseum ega arhiiv.“;

8) paragrahvi 14 lõige 2¹ tunnistatakse kehtetuks;

9) paragrahvi 25 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Väärtuslike andmestike ja teadusandmete taaskasutamisse andmise kulud katab teabevaldaja.“;

10) paragrahvi 25 lõiked 4–6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Teabe taaskasutamisse andmise eest saadav tulu ei tohi ületada avaandmete paljundamiseks, esitamiseks ja levitamiseks ning isikuandmete anonüümimiseks ja ärisaladuse kaitsmiseks tehtud kulusid.

(5) Teabevaldaja, kes peab katma olulise osa oma avalike ülesannete täitmisest tulenevatest kuludest, ning käesoleva seaduse § 5 lõike 1 punktis 3 ja lõikes 3 nimetatud teabevaldaja võib teabe taaskasutamisse andmise eest saadava tulu hulka lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kuludele arvata ka mõistliku investeeringutulu. Mõistlikuks investeeringutuluks on kuni viis protsenti üle Euroopa Keskpanga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatava fikseeritud intressimäära.

(6) Kui teabe taaskasutamise eest võetakse tasu, avalikustab teabevaldaja oma veebilehel tasu suuruse, tasu võtmise tingimused ja tasu arvutamise alused ning korraldab vähemalt iga kolme aasta järel vajaduse korral tasude ümberhindamise.“;

11) paragrahvi 25 täiendatakse lõigetega 7 ja 8 järgmises sõnastuses:

„(7) Teabevaldaja, kes peab katma olulise osa oma avalike ülesannete täitmisest tulenevatest kuludest ja võtab käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tasu, teavitab tasu võtmisest käesoleva seaduse § 32¹ lõikes 2 nimetatud asutust.

(8) Käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel tasu võtvate teabevaldajate nimekiri avalikustatakse Eesti teabevärvavas.“;

12) paragrahvi 29 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktides 1–4, 7, 8, 10–13, 15–24, 26, 27, 31¹ ja 31² nimetatud avaandmed avalikustab teabevaldaja käesoleva seaduse § 3¹ lõikes 4 sätestatud viisil.“;

13) paragrahvi 29 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

14) paragrahvi 29 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Masinloetaval kujul avaandmed peavad olema juurdepääsetavad Eesti teabevärvava kaudu.“;

15) paragrahvi 44 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet“;

16) paragrahvi 45 lõike 1 punkt 1¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1¹) veebilehe ja mobiilirakenduse pidamise nõuete täitmisel, välja arvatud ligipääsetavuse nõuete täitmisel;“;

17) seadust täiendatakse §-dega 53³–53⁵ järgmises sõnastuses:

„§ 53³. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve

(1) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet teostab teabevaldajate üle riiklikku ja haldusjärelevalvet nende poolt veebilehe ja mobiilirakenduse ligipääsetavuse nõuete täitmise kohta.

(2) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet võib anda soovituslikke juhiseid veebilehe ja mobiilirakenduse ligipääsetavuse nõuete rakendamiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riikliku järelevalve teostamisel võib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet kohaldada korrakaitseseaduse §-des 30, 32, 49, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 53⁴. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ettekirjutuse täitmine

Teabevaldaja võtab ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ning teatab sellest Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet avalikustab teate oma veebilehel.

§ 53⁵. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti taotlus teenistusliku järelevalve korraldamiseks

(1) Kui teabevaldaja jätab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ettekirjutuse täitmata, võib amet pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks.

(2) Teenistusliku järelevalve teostaja või distsiplinaarmenetluse algatamise õigust omav isik on kohustatud taotluse läbi vaatama selle saamisest alates ühe kuu jooksul ja esitama oma põhjendatud arvamuse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile. Teenistusliku järelevalve või distsiplinaarmenetluse algatamise korral on järelevalve teostajal või distsiplinaarmenetluse algatamise õigust omaval isikul kohustus teavitada Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit viivitamata selle tulemustest.“;

18) seadust täiendatakse §-ga 58³ järgmises sõnastuses:

„§ 58³. Väärtuslike andmetike tasuta kättesaadavaks tegemine

Kui väärtuslike andmetike tasuta kättesaadavaks tegemine avaldaks olulist mõju sellise teabevaldaja eelarvele, kes peab katma olulise osa oma avalike ülesannete täitmisest tulenevatest kuludest, peab see teabevaldaja väärtuslikud andmestikud tasuta kättesaadavaks tegema kaks aastat pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 13 lõikes 1 nimetatud rakendusakti jõustumist.“;

19) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024, avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56—83)“.

§ 2. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2021. aasta 17. juulil.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees

Tallinn, 2021

Algatab Vabariigi Valitsus ... aprillis 2021. a nr

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)